

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. B. prawa do emerytury na tej podstawie, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganych 25-letniego ogólnego stażu pracy (a jedynie 23 lata, 2 miesiące i 23 dni, w tym 22 lata, 8 miesięcy i 18 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych) oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (a jedynie tylko 13 lat, 9 miesięcy i 12 dni). Do stażu ubezpieczeniowego organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 30 maja 1970 r. do 23 października 1975 r. z uwagi na niemożność wykonywania stale w wymiarze 4-6 godzin dziennie pracy w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości K. przy jednoczesnym kontynuowaniu nauki w (...) Szkole Zawodowej, a następnie w Technikum Zawodowym w T., znacznie oddalonych od miejsca położenia gospodarstwa, oraz jednoczesnym zatrudnieniu od 8 września 1975 r. do 24 października 1975 r. w (...) w W.. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 1 września 1981 r. do 15 października 1984 r. na stanowisku starszego dyspozytora, ponieważ stanowisko to nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym zatrudniony na stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Nadto podał, że w wystawionym w dniu 2 grudnia 2014 r. świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach pracodawca stwierdził, że wnioskodawca wykonywał prace wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 24 załącznika do w/w zarządzenia i załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych lub oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W akcie resortowym warunków pracy na takich oddziałach i wydziałach jest uzupełniony o wymóg świadczenia pracy stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie, w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. W przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego, wykonywanego na różnych szczeblach zarządzania, wymienione w poz. 24 działu XIV wykazu A wymagania, oznaczają konieczność stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego na danym stanowisku pracy, przebywania w środowisku pracy, w którym są zatrudnieni pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach, ponieważ te właśnie warunki (a nie pełniona funkcja, czy też zajmowane stanowisko) zadecydowały o umieszczeniu tego rodzaju prac w wykazie prac w szczególnych warunkach. W przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywanie innych prac, np. o charakterze administracyjno-biurowym lub przebywanie w czasie zmiany roboczej w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych wymienionych w wykazie decyduje o nie zaliczeniu danej pracy do prac w szczególnych warunkach. Pracownicy szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenia do pracy, a ich zakres obowiązków daleko wykracza poza osobiste dozоровanie, czy kontrolę robotniczych stanowisk pracy. W ocenie organu, nie może uznać, że pracownik zatrudniony na stanowisku starszego dyspozytora stale pracuje w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. /decyzja – k. 95-96 plik II akt ZUS/.

W dniu 1 czerwca 2015 r. wnioskodawca złożył odwołanie od decyzji ZUS wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Wniósł o zaliczenie mu do stażu zakwestionowanego okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców a do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia na stanowisku starszego dyspozytora. Podniósł, że odległość między miejscem pobierania nauki a miejscem położenia gospodarstwa rolnego wynosi 65 km co zajmuje około 1 godziny podróży. Nadto wskazał, że ubezpieczony będąc zatrudnionym na stanowisku starszego dyspozytora w zakwestionowanym okresie zatrudnienia nie pełnił funkcji kierowniczej, do jego zadań należało bowiem kontrolowanie prac kierowców, których stanowisko pracy zostało wymienione w wykazie A dziale VIII poz. 2 przedmiotowego rozporządzenia co zostało potwierdzone przez pracodawcę w świadectwie prac /odwołanie k. 2-3 odw./.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji /odpowiedź na odwołanie k. 4-4 odw./.

W piśmie procesowym z dnia 20 stycznia 2016 r. wnioskodawca poparł odwołanie i podniósł, że w gospodarstwie rolnym rodziców pracę świadczył przez okres każdych wakacji (lipiec i sierpień) w latach 1970,1971,1972 (łącznie 6 miesięcy) oraz od początku lipca 1973 r. do końca sierpnia 1975 r. (2 lata i 2 miesiące) /pismo k. 9-11/.

W piśmie procesowym z dnia 17 marca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że na stanowisku starszego dyspozytora wnioskodawca pracował w systemie zmianowym, nadto, że wnioskodawca dojeżdżał do szkoły środkami komunikacji publicznej, motorem lub samochodem /pismo k. 15/.

Na rozprawie z dnia 17 marca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie wnosząc o uwzględnienie do stażu pracy wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 30 maja 1970 r. do 31 sierpnia 1975 r. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania /stanowiska pełnomocników stron – 00:02:07-00:15:03 – płyta Cd k. 23/

W piśmie procesowym z dnia 13 kwietnia 2016 r. organ rentowy podniósł, że okresy pracy w warunkach szczególnych przypadające po 14 listopada 1991 r. zostały pomniejszone o okresy pobierania w tym czasie zasiłków chorobowych (187 dni) /pismo k. 27/

Na rozprawie z dnia 12 maja 2016 r. pełnomocnicy stron podtrzymali stanowiska /stanowiska pełnomocników stron k. 43, 46/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. B., urodzony (...), w dniu 19 grudnia 2014 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie przystąpił do OFE /wniosek k. 1-8 plik II akt ZUS/

Do dnia 1 stycznia 1999 r. organ rentowy uznał wnioskodawcy za udokumentowany staż ubezpieczeniowy w wymiarze 23 lat, 2 miesięcy i 23 dni, w tym 22 lat, 8 miesięcy i 18 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych /karta przebiegu zatrudnienia k. 93 plik II akt ZUS, decyzja – k. 95-95 odw. plik II akt ZUS/

Organ rentowy jako okres pracy w warunkach szczególnych uwzględnił wnioskodawcy okres pracy w wymiarze 13 lat, 9 miesięcy i 12 dni /karta przebiegu zatrudnienia k. 93 plik II akt ZUS, decyzja – k. 95-95 odw. plik II akt ZUS/

Rodzice wnioskodawcy B. i A. B. byli od 26 lipca 1974 r. do 1987 r. (daty przekazania następcom prawnym) właścicielami gospodarstwa rolnego o pow. 8,50 ha położonego we wsi K. (gmina N., powiat Ł.). Ojciec wnioskodawcy był od 1965 r. właścicielem gospodarstwa rolnego o pow. 7, 16 ha. Dziadek wnioskodawcy W. G. zmarł w styczniu 1963 r. W miejscowości K. (gmina N.) wnioskodawca był zameldowany na pobyt stały od daty swojego urodzenia do 19 kwietnia 1978 r. /zaświadczenie Starostwa Powiatowego w Ł. k. 33, akty własności ziemi k. 34-35, zaświadczenie Wójta Gminy N. k. 19 akt ZUS plik II, zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:15:19 - 00:22:47 – płyta CD k. 23/

W okresie od 1 września 1969 r. do 24 czerwca 1972 r. wnioskodawca uczęszczał do (...) Szkoły (...) w T. w zawodzie mechanik pojazdów samochodach. Po jej ukończeniu wnioskodawca uczęszczał w okresie od 1 września 1972 r. do 2 czerwca 1975 r. Technikum Samochodowego w T. w zawodzie technik mechanik o specjalności naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych. Nauka odbywała się w trybie dziennym. /zaświadczenia o ukończeniu szkoły i technikum k. 29, 31, kserokopia świadectwa ukończenia szkoły k. 30, kserokopia świadectwa ukończenia technikum zawodowego k. 17, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:23:58-00:26:21, 00:26:43-00:34:49, 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Wnioskodawca nie powtarzał żadnej klasy, matury nie posiada /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07, 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Odległość od miejsca zamieszkania wnioskodawcy do szkoły i technikum w T. wynosiła 88 km / notatka urzędowa k. 40/

Matka wnioskodawcy urodziła się w (...) r., ojciec w 1923 r. Poza wnioskodawcą rodzice wnioskodawcy posiadali dwóch synów. Rodzeństwo było młodsze od wnioskodawcy: jeden brat o 2 lata (ur. w (...) r.), drugi brat o 9 lat (ur. w (...) r.) /zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:23:58-00:26:21 - płyta CD k. 23/

Przez cały okres nauki w szkole średniej do wymeldowania w 1978 r. wnioskodawca mieszkał w gospodarstwie rolnym rodziców wraz z rodzicami /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:26:21 -00:34:49 - płyta CD k. 23/

W gospodarstwie były 3-5 krów, 2-4 świń /zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07- płyta CD k. 23/

W gospodarstwie uprawiano ziemniaki oraz zboża na powierzchni ok. 3 ha. Pozostałą część gospodarstwa (ok. 1,5 ha) zajmowały łąki. Była też prowadzona uprawa malin, truskawek oraz kawałek sadu (jabłka, drzewa owocowe)– początkowo zajmowały powierzchnię ok. 0,5 ha a następnie 3 ha /zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07- płyta CD k. 23/

W gospodarstwie pracowali rodzice wnioskodawcy, brat, babka S. G.. Rodzice wnioskodawcy nie pracowali zawodowo. Babka wnioskodawcy z uwagi na wiek pomagała w mniejszym zakresie niż pozostali, wykonując prostsze prace tj. pielenie, pilnowanie obejścia /zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:15:19-00:22:47, 00:26:21 -00:34:49, 00:34:49 – 00:43:07- płyta CD k. 23/

Cięższymi pracami w gospodarstwie (orka, siew) zajmował się ojciec wnioskodawcy /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Głównie w gospodarstwie pracował brat wnioskodawcy, wnioskodawca zaś zajmował się sprzątniem w domu /zeznania świadka J. C. k. 44/

Szkolę/technikum wnioskodawca zaczynał o godzinie 8.00, kończył o godzinie 13.00 czasami 14.00 /zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:26:21 -00:34:49, 00:57:17 - 01:02:49 – płyta CD k. 23/

Rodzice wnioskodawcy posiadali samochód i motor /zeznania świadka J. C. k. 45/

Wnioskodawca wstawał o godzinie 5.00-5.15. Lekcje odbywały się w dni powszednie. W szkole zawodowej wnioskodawca 3 dni w tygodniu miał naukę, a 3 dni w tygodniu odbywał praktyki w szkole. W technikum praktyki trwały cały miesiąc, wówczas nie było nauki w szkole. Początkowo był zawożony samochodem przez swojego ojca do S. (ok. 15 km), skąd przesiadał się na autobus do szkoły. W późniejszym okresie drogę do szkoły pokonywał motorem lub należącym do jego ojca samochodem marki Ż.. Drogę ze szkoły do domu pokonywał natomiast autobusem z T. do S. (ok. 1,5 godziny), skąd był zabierany przez ojca samochodem do domu (ok. 15 minut – 0,5 godziny). Do przystanku autobusowego w T. znajdującego się w odległości ok. 1 km od szkoły szedł pieszo / zeznania świadka J. C. k. 44-45, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:26:21 -00:34:49, 00:57:17 - 01:02:49 – płyta CD k. 23/

Prawo jazdy wnioskodawca kat. A uzyskał w dniu 30 czerwca 1971 r. a kat. B w dniu 23 czerwca 1972 r. /kserokopia prawa jazdy k. 16/

Po powrocie ze szkoły wnioskodawca odrabiał lekcje /zeznania świadka J. C. k. 44/

Wnioskodawca zajmował się przywożeniem siana ze stodoły do obory, krojeniem ziemniaków i buraków na paszę dla bydła (krów). Ziemniaki gotowano co 2-3 dni, przez ok. 1,5 godziny. Wnioskodawca kontrolował gotowanie się ziemniaków, dokładał drzewa pod parnik. /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07, 00:43:07-00:50:35, 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Po powrocie ze szkoły wnioskodawca szedł na pole by odprowadzić krowy do domu. Codziennie zajmował się też obrządkiem (pościeleniem im słomy, napojeniem i uwiązaniem krów) co zajmowało mu 45 minut /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07- płyta CD k. 23/

Po powrocie ze szkoły wnioskodawca zrywał jabłka, obcinał gałęzie przy drzewach /zeznania świadka J. C. k. 44/.

Wiosną wnioskodawca pomagał w pielęgnacji drzew /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35 - płyta CD k. 23/

Pod koniec maja wnioskodawca pomagał przy zbiorze truskawek /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35 - płyta CD k. 23/

W okresie wakacyjnym wnioskodawca pracował przy drobnych pracach tj. pielenie, zbieranie owoców i ziemniaków. Zajmował się też pilnowaniem krów na pastwisku /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:34:49 – 00:43:07- płyta CD k. 23/

Nadto wnioskodawca pomagał przy żniwach. W czasie trwających ok. dwóch tygodni żniw wnioskodawca kosił rano zboże kosiarką, po przerwie na obiad ponownie szedł na pole kosić zboże, pomagał przy ustawianiu i wiązaniu skoszonego zboża w tzw. snopki, a potem zbiorze snopków. Następnie wykonywał prace pielęgnacyjne przy malinach i truskawkach i pieleniu ziemniaków /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35 płyta CD k. 23/

We wrześniu wnioskodawca pomagał przy wykopkach ziemniaków co trwało od 3 do 4 dni. Czynności te wykonywał po powrocie ze szkoły, przeważnie jednak w sobotę. Przy wykopkach pomagali także sąsiedzi z wzajemnością (wnioskodawca z rodziną pomagali następnie przy wykopkach sąsiadów) / zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35, 00:57:17 - 01:02:49 - płyta CD k. 23/

Po wykopkach – w sierpniu – wrześniu wnioskodawca pomagał w zbiorze owoców w ogrodzie, po powrocie ze szkoły średnio 3 godziny dziennie (przeważnie od godz. 16.00-17.00 do godz. 19.00-20.00) /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:57:17 - 01:02:49 - płyta CD k. 23/

W listopadzie wnioskodawca pomagał przy sprowadzaniu krów z pola co zajmowało mu ok. 1,5-2 godzin /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:57:17 - 01:02:49 - płyta CD k. 23/

Zimą po powrocie ze szkoły oraz w czasie ferii wnioskodawca zajmował się młocką. M. (zboża) z 5 ha zajmowała ok. 4-5 dni. /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35, 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/ Do obowiązków wnioskodawcy w okresie zimowym należało również zbijaniu skrzyń z desek w celu przechowywania jabłek / zeznania świadka J. C. k. 44, zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:43:07- 00:50:35, 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Prace w zimie zajmowały wnioskodawcy od 1,5 do dwóch godzin /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 00:50:35-00:57:17 - płyta CD k. 23/

Wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) w W. w okresie od 8 września 1975 r. do 24 października 1975 r. na stanowisku mechanika samochodowego /bezsporne, zaświadczenie k. 11-11 odw. akt ZUS plik I/.

Zasadniczą służbę wojskową wnioskodawca odbył w okresie od 24 października 1975 r. do 13 października 1977 r. / bezsporne, zaświadczenie k. 13 akt ZUS plik I/

Wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w S. w okresie od 15 listopada 1977 r. do 31 stycznia 2008 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy – konduktora. W świadectwie pracy z dnia 31 stycznia 2008 r. pracodawca zaznaczył, że w wymienionym okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy autobusu /bezsporne, świadectwo pracy k. 195-196 cz. C akt osobowych – w kopercie k. 38/.

W dniach 24 marca 2014 r. oraz 26 stycznia 2015 r. Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w S. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym zaświadczyło, że w okresie zatrudnienia wnioskodawcy w tym zakładzie od 15 listopada 1977r. do 14 grudnia 1977 r. oraz od 16 października 1984 r. do 31 stycznia 2008 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (od 15 listopada 1977r. do 14 grudnia 1977 r.) oraz prace kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 (od 16 października 1984 r. do 31 stycznia 2008 r.) wymienione w wykazie A dziale VIII pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (od 15 listopada 1977 r. do 14 grudnia 1977 r.) oraz na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 (od 16 października 1984 r. do 31 stycznia 2008 r.) wymienionych w wykazie A dziale VIII ust. 2 pkt 1 i 5 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. Ministerstwa Komunikacji Nr 10, poza. 77 z 1983 r.).

Powyższy okres został przez organ uwzględniony do stażu pracy w warunkach szczególnych /świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 204- 204 odw., k. 207 cz. C akt osobowych – w kopercie k. 38/.

W dniu 2 grudnia 2014 r. Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w S. wystawiło wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym zaświadczyło, że w okresie zatrudnienia wnioskodawcy w tym zakładzie od 1 września 1981 r. do 15 października 1984 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace z tytułu nadzoru i kontroli jakości świadczonych usług przez kierowców autobusów w zakresie potrzeb przewozowych (prowadzenie miesięcznych harmonogramów pracy kierowców autobusów, nadzór nad ich czasem pracy, wyznaczanie kierowców do pracy, nadzór nad prawidłowym prowadzeniem dokumentów przewozowych przez kierowców autobusów, zawieranie umów na obsługę wycieczek, nadzór nad terminowością i jakością wykonywania zadań przewozowych – praca w ruchu ciągłym) wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 24 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43) na stanowisku starszego dyspozytora wymienionym w wykazie A dziale XIV ust. 24 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. Ministerstwa Komunikacji Nr 10, poza. 77 z 1983 r.) /świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 205-206 cz. C akt osobowych – w kopercie k. 38/.

W Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w S. (ówczesna nazwa Przedsiębiorstwo Państwowej (...) w Ł. Oddział (...) w S.) wnioskodawca został zatrudniony od 15 listopada 1977 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony początkowo na okres próbny (do 29 listopada 1977 r.) a po jego upływie na czas nieokreślony /podanie o pracę k. 2 cz. A akt osobowych – w kopercie k. 38, arkusze obiegowe kierowcy k. 26 – 28 odw. cz. A akt osobowych – w kopercie k. 38, karta obiegowa zmiany k. 29 -29 odw. cz. A akt osobowych – w kopercie k. 38, skierowanie do pracy k. 30 cz. A akt osobowych – w kopercie k. 38, umowy o pracę k. 38, 39-40 odw. cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38,

Z dniem 15 grudnia 1977 r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko instruktora kierowców. Stanowisko to zajmował do 31 sierpnia 1981 r. /angaże k. 41, 45-53, 58 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38, karta obiegowa zmiany k. 43 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38, podanie o przeniesienie k. 44 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38/

Z dniem 1 września 1981 r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko starszego dyspozytora. Stanowisko to zajmował do 15 października 1984 r. Na tym stanowisku otrzymywał dodatek funkcyjny /angaże k. 58-60, 62 -70 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38, podanie o przeniesienie k. 61 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38/

Z dniem 16 października 1984 r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko kierowcy - konduktora. Stanowisko to zajmował do końca zatrudnienia /angaże k. 70, -71, 78-132, karty obiegu zmiany k.72, 201 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38, podanie o przeniesienie k. 76 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38/

Do obowiązków wnioskodawcy na stanowisku starszego dyspozytora należało zweryfikowanie wstępnie pozdawanych kart drogowych, ujęcie tych kart w harmonogramie, realizacja zleceń wyjazdów kierowców tj. przydzielenie samochodu do kierowcy, przygotowanie karty i innych dokumentów do wyjazdu. Musiał też pójść na stację obsługi i uzgodnić jeśli samochód był niesprawny na którą godzinę można go rozdysponować. Na bieżąco prowadził ewidencję czasu pracy kierowców /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 01:02:49 -01:09:31- płyta CD k. 23/

Na stanowisku starszego dyspozytora wnioskodawca pracował w systemie zmianowym, na dzień lub na noc. Pracował od 176 do 184 godzin w miesiącu /zeznania wnioskodawcy k. 45/

Wnioskodawca otrzymał zakres czynności i obowiązków na stanowisku starszego dyspozytora, zgodnie z którym jego służbowym przełożonym był Kierownik (...) w pionie Dyrektora Oddziału ds. Przewozów. Do obowiązków wnioskodawcy należało m.in. dokładna znajomość przepisów oraz instrukcji dotyczących wykonywanych prac, wnikliwe załatwianie spraw z zachowaniem drogi służbowej, przestrzeganie przepisów dotyczących dyscypliny pracy, zachowania tajemnicy państwowej i służbowej, przepisów bhp i p.poż., przestrzeganie obowiązujących aktów prawnych ogólnych i wewnątrzzakładowych, systematyczne uzupełnianie wiadomości związanych z wykonywaniem pracy, uczestniczenie w szkoleniach organizowanych przez Oddział, zastosowanie się do zaleceń, decyzji i uchwał organizacji społecznych za wiedzą bezpośredniego przełożonego, rozliczanie się w obowiązujących terminach z mienia powierzonego pracownikowi przez Oddział i P., powiadomienie bezpośredniego przełożonego a w przypadku gdy te nie odnosi skutku, przełożonych wyższego stopnia o wszelkiego rodzaju nadużyciach na szkodę Oddziału - P. oraz stwierdzonych nieprawidłowościach w działalności Oddziału - P., zorganizowanie swego stanowiska pracy na poziomie nowoczesnej organizacji pracy, codzienne analizowanie wykonywanych czynności przez prowadzenie terminarzy prac zaplanowanych i wykonanych, przestrzeganie dyscypliny i porządku na dworcu autobusowym.

Do czynności wnioskodawcy należało m.in. organizacja zatrudnienia taboru, przyjmowanie zamówień na przewozy masy towarowej, prowadzenie ewidencji zamówień, współpraca z klientami w zakresie świadczonych usług przewozowych i spedycyjnych, kontrola wykorzystania taboru ciężarowego, autobusowego i przyczep, prowadzenie zapisów lewej strony książki spedycyjnej, wystawianie (...), kart drogowych autobusowych, zleceń najmu autobusu, kierowanie równomiernym zatrudnieniem kierowców, ewidencja, kontrola i analiza godzin pracy kierowców, prowadzenie zapisów w dziennikach D-1: towarowym i autobusowym, konfrontacja (...) (samochodowych dokumentów najmu pojazdu) z załączonymi dokumentami towarzyszącymi jak: listami przewozowymi, protokołami przetrzymania, kartami pracy konwojentów, WZ tankowania i innymi, żądanie od kierowców załączników do kart drogowych – (...), rozliczanie kierowców z powierzonego zadania przewozowego, oraz wstępna weryfikacja kart autobusowych i towarowych w obecności kierowcy, w oparciu o zapisy w dzienniku D-1 kontrolowanie stanów licznika wrywkowo jego ciągłości, przebiegu na poszczególne pojazdy, stwierdzenie sprawności pojazdu pod względem technicznym wg oświadczenia kierowcy na tej podstawie zlecenie wyjazdu kierowcy za jego podpisem w rubryce 20 (...), oraz w karcie drogowej osobowej, zwracanie uwagi na wypadki zanizania szybkości technicznej, sprawdzenie czy świadczona usługa została prawidłowo potwierdzona, sprawdzanie czy nadawcy nie dokonują zmian w wyznaczonej dyspozycji, sprawdzanie czy świadczone usługi są potwierdzane przez nadawcę i odbiorcę ładunku, sprawdzanie czy w wypadku pustego przebiegu kierowcy zgłaszają się po drodze do placówek spedycyjnych (...) po ładunek celem wykorzystania przebiegu, analizowanie i sprawdzanie czy kierowcy przestrzegają obowiązującego wypoczynku tj. minimum 10 godzin, przy przyjęciu kart drogowych osobowych sprawdzić należy czy kierowca wpisał nr kursów, czy spisane i potwierdzone są zjazdy na bazę, na bieżąco analizować potwierdzanie przewozów szkolnych i pracowniczych, systematycznie przekazywać do weryfikacji karty drogowe, obowiązkowo prowadzić rejestr przekazanych pojazdów

do naprawy na Stację Obsługi i przyjętych pojazdów z napraw, składać raporty z pełnionych obowiązków dyspozytora w książce raportów, systematycznie podawać meldunki R-1, R-2 do Zarządu Przedsiębiorstwa w Ł. i Oddziału w S., prowadzić obowiązującą dokumentację określoną w instrukcji o funkcjonowaniu służb przewozów pasażerskich i technicznej w zakresie regularności komunikacji autobusowej (...), współpracować z (...) zakresie przejezdności dróg, kontrolowanie bieżącego spływu kart drogowych osobowych i (...), oraz odpowiedzialność za terminowy spływ dokumentacji, ścisła współpraca z pionem technicznym, dyżurnym ruchu, prace zlecone przez Kierownika P. i Zastępcę, w razie nieobecności Kierownika P. po godz. 15.00 dyspozytor odpowiedzialny jest za ład, porządek, dyscyplinę pracy na terenie /zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności na stanowisku starszego dyspozytora k. 133-134 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38, zakres czynności i obowiązków na tym stanowisku k. 135-136 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych, akt osobowych i płacowych wnioskodawcy oraz przesłuchanego w charakterze strony wnioskodawcy i świadka, którym Sąd w części odmówił wiary, o czym niżej.

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny materiału dowodowego i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r Nr 748, z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27.

W myśl art. 32 ust. 1a pkt. 1 przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Z kolei według ustępu 2 art. 32 dla celów ustalenia tych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 tego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w

szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1/osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2/ ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Stosownie zaś do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Na podstawie natomiast art. 5 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

1) składkowe, o których mowa w art. 6;

2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Z mocy art. 10 ust. 1 cytowanej ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,

2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,

3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Stosownie do art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy.

Podnieść również należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Emerytura w obniżonym wieku jest przywilejem, przywilejem wygaszanym, a mające charakter wyjątkowy obowiązujące bezwzględnie przepisy regulujące nabycie prawa muszą być wykładane ściśle z wyłączeniem wykładni rozszerzającej, gwarantując zachowanie celu, dla którego wprowadzono wskazane odstępstwo – por. wyroki SN z dnia 13 września 2011 r. I UK 107/11 [legalis 461854](#), z dnia 9 maja 2006 r. II UK 25/12 [legalis 304164](#), z dnia 16 listopada 2010 r. I UK 124/10 [legalis 315456](#) oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 stycznia 2014 r. III AUa 420/13 czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lutego 2013 r. III AUa 1005/12- [portal Sądu Apelacyjnego w Łodzi](#)/.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku, a także nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Jako ogólny staż pracy organ rentowy uwzględnił

wnioskodawcy okres pracy w wymiarze 23 lata, 2 miesiące i 23 dni, w tym 22 lata, 8 miesięcy i 18 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 5 dni okresów nieskładkowych) oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (a jedynie tylko 13 lat, 9 miesięcy i 12 dni), zatem aby osiągnąć ustawowe minimum wnioskodawca musiał wykazać 1 rok 9 miesięcy i 7 dni ogólnego stażu pracy w postaci pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz 1 rok 2 miesiące i 18 dni zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Strona odwołująca domagała się zaliczenia pracy w gospodarstwie rolnym rodziców wnioskodawcy w okresie od 30 maja 1970 r. do 31 sierpnia 1975 r., czyli od ukończenia 16 lat. Sąd nie dał wiary twierdzeniom wnioskodawcy, iż w gospodarstwie rolnym pracował w spornym okresie codziennie minimum 4 godziny, albowiem jego zeznania są wewnętrznie sprzeczne. Odwołujący wskazywał, że szkoły były w odległości 65-70 km w jedną stronę, tymczasem najkrótsza droga to odległość 88 km w jedną stronę, co łatwo można sprawdzić na mapie²⁴. Ponadto podkreślał, że aby zdążyć do szkoły wstawał o 5-5.15, zaś lekcje zaczynały się o 8 rano oraz nie wspominał, aby cokolwiek robił w gospodarstwie przez pójsciem do szkoły, zatem Sąd przyjął, że był to czas na przygotowanie się do szkoły i dojazd, który wg zeznań wnioskodawcy zabierał ponad 2 godziny / e-protokół rozprawy z dnia 17 marca 2016 r. 00:26:43/. W tej sytuacji logiczne jest, iż droga powrotna zabierała także tyle czasu, nawet po uzyskaniu przez wnioskodawcę prawa jazdy, gdyż niepodobna, aby zimą lub w deszczową pogodę do szkoły wnioskodawca jeździł motorem, bądź też zabierał ojcu na cały dzień należącego do niego żuka. Nie są trafne też w tym względzie twierdzenia świadka: „do szkoły wnioskodawca jeździł też innymi – poza samochodem – środkami komunikacji np. rowerem i chodził na pieszo” /zeznania świadka J. C. k. 44-45/. Wnioskodawca jak twierdził wracał ze szkoły w granicach godz.16-17.00, zaczynając pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Niepodobna zatem, aby pracował w tym gospodarstwie minimum 4 godziny dziennie, bo do tego należy doliczyć czas na spożycie posiłku i odrabianie lekcji, a wstawał przecież o godzinie 5 rano każdego dnia. Zresztą wnioskodawca w swych zeznaniach sam wskazuje, że pracował w gospodarstwie zimą 1,5- 2 godzin w zależności od dnia, zaś w okresie letnim- 3-4 godziny / zeznania wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 17 marca 2016 r. 00:50:35/. Nie zasługują na wiarę także twierdzenia, że zbiór owoców w ogrodzie we wrześniu czy październiku trwał do 21- gdyż z uwagi na porę roku było już ciemno, zaś w listopadzie jak sam przyznał pomoc przy inwentarzu zajmował mu 1,5-2 godzin / zeznania wnioskodawcy e-protokół rozprawy z dnia 17 marca 2016 r. 00:57:17/.

Odnosząc się do pierwszej spornej kwestii wskazania wymaga, że regulacja art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprost nie stawia żadnych wymagań jakie należy spełniać w zakresie warunków pracy w gospodarstwie rolnym przypadającym po ukończeniu 16 roku życia. W judykaturze wykształcił się pogląd, iż o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności, to jest wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r. oraz czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie. Jako domownika art. 6 pkt. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników definiuje osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Do uwzględnienia, przy ustalaniu prawa do emerytury, przypadającego przed 1 stycznia 1983 r. okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, na zasadach określonych w art. 10 ust. 1 ustawy, wystarczającym jest przy tym wykazanie przez ubezpieczonego jedynie faktu pracy w gospodarstwie rolnym. Przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 nie zawiera żadnych innych warunków; w szczególności nie uzależnia możliwości zaliczenia takiego okresu od potwierdzenia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników przez rolnika, w którego gospodarstwie rolnym była świadczona praca /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach dnia z dnia 16 kwietnia 2009 r. sygn. III AUa 5187/08, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2010, Nr 1, poz. 4/.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców jedynie w okresie wakacyjnym w latach 1970-1975 i ten okres został przez Sąd uznany, jednakże nie jest to okres wystarczający do osiągnięcia

ustawowego minimum. Nie można też przyjąć, że w pozostałym okresie pozostawał w gotowości do pracy, gdyż z racji odległości szkoły od miejsca gospodarstwa rolnego oraz związanych z nauką obowiązków szkolnych i dojazdu do szkoły, nie było go po prostu na miejscu. Nie zasługują na wiarę także zeznania świadka J. C., który mimo że z wykształcenia rolnik, to z racji wieku, nieprawidłowo określał wiele elementów, które okazały się istotne w niniejszej sprawie, wskazywał, że zimą zachód słońca jest ok. godz. 17-18-ej, a widywał wnioskodawcę po odrobieniu lekcji od godziny 16-ej do zachodu słońca przez 5-6 godzin, zaś do szkoły do Ł. wnioskodawcę woził ojciec. Tymczasem wnioskodawca pobierał naukę w szkole w T..

Tak więc w ocenie Sądu wnioskodawca nie udowodnił posiadania na dzień 1 stycznia 1999 r. okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat. Warunkiem zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, o którym stanowi art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest znaczący do funkcjonowania tego gospodarstwa wymiar czasu pracy, za który uważa się co najmniej połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci, jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym, zaliczanej do stażu emerytalnego. W orzecznictwie podnosi się, że nauka w szkole średniej w innej miejscowości- zwłaszcza w takiej odległości kilometrowej niż miejsce zamieszkania, odbywana w systemie dziennym, uniemożliwia co do zasady możliwość podjęcia stałej pracy w gospodarstwie rolnym w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie tej pracy do okresu zatrudnienia. W przypadku szkoły średniej, gdzie konieczne jest codzienne przygotowywanie się do zajęć szkolnych, co wymaga systematycznego poświęcenia czasu także po powrocie ze szkoły, realna możliwość pogodzenia pracy w gospodarstwie z taką nauką jest wykluczona, tym bardziej w przypadku położenia szkoły w innej miejscowości niż gospodarstwo rolne. Uczniowie takich szkół nie wykonują stałej pracy w gospodarstwie, gdyż stałym ich zajęciem jest nauka w szkole średniej. Mogą jedynie świadczyć pomoc przy pracach rolniczych w czasie wolnym od zajęć szkolnych lub uczestniczyć w pracach nie mających charakteru pracy stałej, a jedynie ewentualnym udziałem (pomocą) w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dziecka będącego członkiem rolniczej wspólnoty rodzinnej, po powrocie ze szkoły lub w okresie świąt i krótkich przerw w nauce.- por. uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 771/14 lex nr 1680017.

Zdaniem Sądu jedynie w okresie wakacji wnioskodawca pracował około 8 godzin dziennie w gospodarstwie rolnym rodziców. Taki rozmiar czasu pracy w gospodarstwie wynika z zeznań samego wnioskodawcy, zatem jego praca w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie uczęszczania do szkoły średniej nie wynosiła 4 godziny i więcej (oprócz wakacji szkolnych), a więc tego okresu pracy w gospodarstwie nie można zaliczyć do stażu ubezpieczeniowego, od którego zależy prawo do emerytury. Ubezpieczony po ukończeniu 16 roku życia, był uczniem szkoły średniej, a więc stałym jego zajęciem było uczęszczanie do szkoły, co wymagało codziennego przygotowywania się do zajęć szkolnych oraz codziennych dojazdów. W okresie edukacji szkolnej co najwyżej mógł on doraźnie, okazjonalnie pomagać rodzicom przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego, a więc jego praca w gospodarstwie nie miała wówczas charakteru stałego, a jedynie wykonywanie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, pozwala na ziszczenie się przesłanek przepisu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jeśli doliczyć wnioskodawcy do jego stażu ogólnego okresy pracy w gospodarstwie podczas wakacji szkolnych, to i tak nie spowoduje to uzyskania niezbędnego minimum, gdyż wnioskodawcy brakuje 1 rok 9 miesięcy i 7 dni.

Sąd ocenia zaś wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonana została na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, w jego ocenie uwzględniała wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość, dokonał wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odniósł je do pozostałego materiału dowodowego por. wyrok SN z 10 czerwca 1999 r. II UKN 685/98, OSNAPIUS 2000 nr 17, poz. 655/.

Biorąc natomiast pod uwagę zatrudnienie wnioskodawcy w szczególnych warunkach to do obowiązków wnioskodawcy na stanowisku starszego dyspozytora należało zweryfikowanie wstępnie pozdawanych kart drogowych,

ujęcie tych kart w harmonogramie, realizacja zleceń wyjazdów kierowców tj. przydzielenie samochodu do kierowcy, przygotowanie karty i innych dokumentów do wyjazdu. Musiał też pójść na stację obsługi i uzgodnić jeśli samochód był niesprawny na którą godzinę można go rozdysponować. Na bieżąco prowadził ewidencję czasu pracy kierowców /zeznania wnioskodawcy – k. 45 w zw. 01:02:49 -01:09:31- płyta CD k. 23/

Analiza zakresu obowiązków wnioskodawcy wskazują, że wnioskodawca zajmował się taborem /zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności na stanowisku starszego dyspozytora k. 133-136 cz. B akt osobowych – w kopercie k. 38/ tj. m.in. : przyjmowaniem zamówień na przewozy masy towarowej, prowadzeniem ewidencji zamówień, współpracą z klientami w zakresie świadczonych usług przewozowych i spedycyjnych, kontrolą wykorzystania taboru ciężarowego, autobusowego i przyczep, prowadzeniem zapisów książki spedycyjnej, wystawianiem (...), kart drogowych autobusowych, zleceń najmu autobusu, kierowaniem równomiernym zatrudnieniem kierowców, ewidencją, kontrolą i analizą godzin pracy kierowców, prowadzeniem zapisów w dziennikach: towarowym i autobusowym, konfrontacją samochodowych dokumentów najmu pojazdu, kartami pracy konwojentów, WZ tankowania i innymi, rozliczaniem kierowców z powierzonego zadania przewozowego wstępną weryfikacją kart autobusowych i towarowych, kontrolowaniem stanów licznika wrywkowo jego ciągłości, przebiegu na poszczególne pojazdy, stwierdzeniem sprawności pojazdu pod względem technicznym, zwracanie uwagi na wypadki zaniżania szybkości technicznej, sprawdzenie czy świadczona usługa została prawidłowo potwierdzona, sprawdzanie czy nadawcy nie dokonują zmian w wyznaczonej dyspozycji, sprawdzaniem czy w wypadku pustego przebiegu kierowcy zgłaszają się po drodze do placówek spedycyjnych (...) po ładunek celem wykorzystania przebiegu, analiza przestrzegania obowiązującego wypoczynku, prowadzenie rejestru przekazanych pojazdów do naprawy na Stację Obsługi i przyjętych pojazdów z napraw. Jednakże stanowisko to nie zostało wymienione w w/w rozporządzeniu i przepisach resortowych, zaś strona odwołująca reprezentowana przez profesjonalistę nie wskazała w tym względzie żadnych wniosków dowodowych, do czego była zobowiązana. Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca nie wykazał zatem minimalnego wymiaru stażu pracy w warunkach szczególnych, który uprawniałby go do świadczenia emerytalnego.

Zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie

w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Odnosząc się do drugiej spornej kwestii należy zwrócić uwagę, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości

wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Istniejący pracodawca wskazał, że zadaniem podstawowym dyspozytora jest bezpośredni nadzór nad dysponowanymi pojazdami- w tym również ich sprawnością podczas pobytu na bazie do momentu wyjazdu zgodnie z harmonogramem, a po wyjeździe w trasę utrzymywanie kontaktu telefonicznego i wydawanie dyspozycji zapewniających sprawne wykonywanie przewozów. Natomiast zgodnie z orzecznictwem czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r., to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wg Sądu strona odwołująca nie sprostала zadaniu udowodnienia powyższej okoliczności.

W oparciu o poczynione ustalenia i obowiązujące przepisy prawa Sąd Okręgowy uznał, że skarżący nie spełnił wszystkich warunków do nabycia prawa do emerytury, gdyż nie legitymuje się minimalnym 25- letnim stażem pracy i 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji, o czym orzekł jak w sentencji.